

De relatie tussen financiële schaarste en het vermijden van geldzaken

Hoe sterker de ervaring van financiële schaarste, hoe meer mensen hun geldzaken vermijden en omgekeerd.

Wetenschappelijk artikel: [Hilbert, L. P., Noordewier, M. K. & Van Dijk, W. W. \(2022\). The prospective associations between financial scarcity and financial avoidance. *Journal of Economic Psychology*, 88, 102459.](#)

Onderzoek in het kort

In dit onderzoek wordt gekeken naar de relatie tussen de ervaring van financiële schaarste en het vermijden van geldzaken. Het ervaren van financiële schaarste wordt hierbij gezien als een vorm van stress. Deze financiële stress bestaat uit vier aspecten: (1) gebrek hebben aan geld, (2) weinig controle ervaren over geldzaken, (3) zorgen maken over geld, en (4) vooral bezig zijn met wat nu betaald moet worden. De resultaten van het onderzoek laten zien dat mensen die meer financiële schaarste ervaren hun geldzaken meer gaan vermijden. Ook laten ze zien dat mensen die hun geldzaken vermijden later meer financiële schaarste gaan ervaren. Er bestaat dus een wederzijdse relatie tussen ervaren financiële schaarste en vermijding van geldzaken.

Achtergrond

Mensen die arm zijn of schulden hebben, ervaren vaak financiële schaarste. Dat wil zeggen, ze hebben het gevoel dat ze te weinig geld hebben om dingen die betaald moeten worden ook echt te betalen. Dit kan zorgen voor stress, (geld)zorgen, angst en depressie. Hierdoor hebben ze minder ruimte over in hun hoofd om zich bezig te houden met andere dingen.

In dit onderzoek wordt gekeken of het ervaren van financiële schaarste samengaat met het vermijden van geldzaken, zoals informatie rondom geldzaken negeren en het uitstellen van financiële beslissingen. Er zijn ten minste drie redenen waarom je dit zou verwachten:

1. We vermijden situaties die bedreigend zijn. Vooral wanneer we niet de mogelijkheid hebben om met de dreiging om te gaan. Iemand die te weinig geld heeft kan hun financiële situatie als bedreigend ervaren en daardoor de neiging hebben hun geldzaken te negeren of zelfs actief te vermijden.
2. We vermijden informatie vaak als het kan leiden tot (meer) negatieve emoties. Wanneer mensen te weinig geld hebben, herinnert informatie rondom geldzaken hen aan hun financiële

problemen. Dit kan zorgen voor (meer) negatieve emoties, waardoor ze eerder hun geldzaken uit de weg gaan.

3. Aan de slag gaan met je geldzaken heeft pas op langere termijn positieve uitkomsten. Mensen die geldgebrek ervaren zijn meer gericht zijn op het 'hier en nu' dan op de toekomst en zullen daardoor sneller hun geldzaken vermijden.

Deelnemers

Deelnemers waren 837 volwassenen uit een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was 54 jaar en 47% was vrouw. Het gemiddelde inkomen was €1785 netto per maand.

Methode

Deelnemers vulden twee keer een vragenlijst in met vragen over ervaren financiële schaarste en de neiging geldzaken te vermijden (negeren financiële informatie en uitstellen financiële beslissingen). De eerste vragenlijst werd afgenomen in april 2018 en de tweede in februari 2020.

Resultaten en aanbevelingen

De wederzijdse relatie tussen financiële schaarste en vermijden van geldzaken

Mensen die tijdens de eerste meting meer financiële schaarste ervoeren, bleken (bijna) twee jaar later hun geldzaken meer te vermijden. Ook het omgekeerde werd gevonden. Mensen die op het eerste tijdstip meer neiging hadden hun geldzaken te vermijden, ervoeren op het tweede tijdstip meer financiële schaarste.

Dit laat zien dat financiële schaarste en vermijding van geldzaken een wederzijdse relatie met elkaar hebben. Het wijst er ook op dat ze elkaar in stand kunnen houden en kunnen leiden tot een neerwaartse spiraal waarin financiële problemen zich opstapelen. Vermijden van geldzaken kan op korte termijn stress misschien verminderen, maar zal op langere termijn de financiële situatie juist erger maken en leiden tot meer stress.

Help mensen met financiële schaarste met hun geldzaken

Dit onderzoek laat zien dat mensen makkelijk verstrikt kunnen raken in hun financiële problemen als ze weinig geld hebben en weinig controle ervaren over hun geldzaken. Omdat mensen in deze situatie de neiging hebben om hun geldzaken te vermijden, is het belangrijk dat zij actief worden ondersteund. Zodat de neerwaartse spiraal doorbroken kan worden.